

Arbeidstijdenbesluit

In het Arbeidstijdenbesluit (Atb) staan uitzonderingen en aanvullingen op de Arbeidstijdenwet. Er zijn algemene uitzonderingen die gelden voor bepaalde werknemers en bepaalde situaties en uitzonderingen die gelden een bepaalde sector, zoals de mijnbouw of de zorg. Deze sectoren hebben dus met de algemene regels uit de Arbeidstijdenwet en Arbeidstijdenbesluit én de aparte sectorregels te maken.

Let op! Tenzij anders vermeld, is toepassing van onderstaande uitzonderingen alleen mogelijk bij collectieve regeling.

Aanwezigheidsdiensten

Tijdens een aanwezigheidsdienst moet u op uw werkplek blijven om na een oproep zo snel mogelijk aan het werk te gaan. U mag alleen in een aanwezigheidsdienst werken als het soort werk dat noodzakelijk maakt en het werk niet op een andere manier te organiseren is (bijvoorbeeld in de zorg of bij de brandweer).

Langer werken voorafgaand aan feestdagen

Als dit in verband met de voorbereiding op een feestdag noodzakelijk is, mag u in de periode van 7 dagen voorafgaande aan die feestdag 2 keer maximaal 14 uur werken (ook in de nacht). Onder een feestdag wordt in ieder geval verstaan: Nieuwjaarsdag, Pasen, Koninginnedag, Hemelvaartsdag, Pinksteren, 5 december en Kerstmis, maar ook andere feestdagen kunnen hiervoor in aanmerking komen. Voor de toepassing van deze regeling is geen collectieve overeenstemming vereist.

Langere nachtdienst in het weekend

Tussen vrijdag 18.00 uur en maandag 08.00 uur mag u, naast een nachtdienst van tien uur, twee nachtdiensten van maximaal 11 uur draaien. Na een dergelijke nachtdienst hebt u minimaal 12 uur rust. Als u van deze regeling gebruikmaakt, moet u minstens 26 zondagen per jaar vrij hebben. Deze regeling mag niet gebruikt worden in combinatie met de algemene regels voor langere nachtdiensten.

Langere nachtdienst buiten het weekend

Als buiten het weekend de bezetting van het personeel door onvoorziene omstandigheden onder het minimum komt, of omdat het een feestdag betreft, mogen de overblijvende werknemers langere nachtdiensten (meer dan 10 uur) draaien. Gedurende deze diensten mag maximaal 12 uur worden gewerkt. Dit mag maximaal 2 keer per 2 weken en 8 keer per 52 weken. Direct na een dergelijke nachtdienst hebt u minimaal 12 uur rust. Ook deze regeling mag niet gebruikt worden in combinatie met de algemene regels voor langere nachtdiensten.

Langer werken bij noodzakelijke werkzaamheden

Als werkzaamheden niet uitgesteld kunnen worden mag er langer doorgewerkt worden. Hierbij moet voorop staan dat dit langer werken niet te voorkomen is. U mag dan 1 keer per 2 weken maximaal 14 uur werken (ook in de nacht). Voor de toepassing van deze regeling is geen collectieve overeenstemming vereist.

Kwartiertje extra voor overdracht van werkzaamheden

Ten behoeve van het overdragen van werkzaamheden mag de werktijd met 15 minuten worden verlengd en de dagelijkse rusttijd met 15 minuten worden verkort. Bijvoorbeeld in het geval van ploegendiensten. Als door deze 15 minuten een dienst een nachtdienst wordt, telt deze niet mee voor het aantal nachtdiensten. Voor de toepassing van deze regeling is geen collectieve overeenstemming vereist.

Oproep tijdens pauze

Als de aard van het werk dit noodzakelijk maakt, kan worden afgesproken dat een werknemer tijdens zijn pauze oproepbaar blijft. Deze zogeheten geconsigneerde pauzes tellen niet mee voor het aantal malen dat een werknemer geconsigneerd mag zijn. Als een werknemer de daadwerkelijke werkplek niet mag verlaten, dan tellen deze pauzeperioden wel mee als arbeidstijd.

Afzien van pauze

Als u door de aard van het werk uw werkplek niet kunt verlaten om pauze te nemen, is het

mogelijk dat wordt afgezien van een pauze. Het gaat hierbij vaak om alleen werken, bijvoorbeeld als u brugwachter bent. In dat geval mag per periode van 16 weken maximaal gemiddeld 44 uur per week worden gewerkt.

Als de afwijkende pauzeregeling op u van toepassing is en er wordt ook gebruikgemaakt van de regeling *Langere nachtdienst in het weekend*, dan mag u niet meer dan 10 uur per nachtdienst werken.

Referentieperiode verlengen naar 52 weken

Door onvoorziene omstandigheden of door de aard van het werk kan het werkaanbod sterk wisselen gedurende het jaar (bijvoorbeeld seizoensgebonden werk). In dat geval mag de 16 weken waarover de gemiddelde arbeidstijd wordt berekend (de zogenoemde referentieperiode) worden verlengd naar 52 weken. Ook mag de referentieperiode verlengd worden als u uitsluitend of in hoofdzaak leiding geeft. Dit mag op twee manieren:

- In een periode van 52 weken mag u maximaal gemiddeld 48 uur per week werken. Voor deze verlenging moet er overeenstemming op cao-niveau zijn.
- In geval van nachtdiensten: in een periode van 52 weken mag u maximaal gemiddeld 40 uur per week werken.
Voor deze verlenging kan ook een overeenstemming op ondernemingsniveau volstaan.

Voor de sector vervoer zijn er aanvullende regels voor arbeidstijden en rusttijden:

- wegvervoer
- binnenvaart
- zeescheepvaart
- zeevisserij

Daarnaast voor gelden aanvullende regels voor de sectoren:

- Zorg
- Mijnbouw
- Audiovisuele producties
- Baggerwerkzaamheden
- Bioscopen
- Brandweer
- Brood- en banketbakkerij
- Defensie
- Horecabedrijf
- Inwonend huishoudelijk personeel
- Lokaalspoorwegen
- Niet-nautisch personeel binnenvaart
- Podiumkunsten
- Schippersinternaten
- Schoonmaakbedrijf
- Sneeuw- en gladheidsbestrijding
- Tentoonstellingsbouw en scheepsreparatie
- Vrijwillige politie

Voor meer informatie hierover, neem contact op met de bond.